

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotioне boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De remedijs ad extirpandam Acediam. Cap. 14.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](#)

SAP. 8. M. 7.
& Apostolicis viris non fuit necessaria tepiditas, ut
lucratis animabus, & instruendis ignaris, & gubernan-
tibus sibi subiectis, insisterent, sed potius feruor illis
opus fuit, & magnus feruor, ut sine suo periculo gubernationis, & doctrinæ munus sustinerent. Abeant
ergo isti, qui sapientes sunt in oculis suis, & in oculis
sapientia stulti, & discant non blasphemare, & poten-
tia Domini derogare, quasi ipse illorum miseria
& distractione, ad salutem animarum efficiendam
indigat. Immò sciant, Dominum, [qui sicut
omnia disponit,] non gelu, sed igne calefacere, non
tenebra, sed sole illuminare, & non tepidis & distra-
ctis hominibus, sed feruidis, & animo religiosis, velle
animas ad feruorem & opera religionis convertere.
Ne colores sua tepiditatis inquirant, ne legitimas
causas acedia & pigritia praetexant, quas nunquam
inuenient, sed virtutem hoc pestilentialium subiectis
remediis abiicere carent:

Deremedijs ad extirpandam acediam.

C A P V T X I V .

R A V I S & difficilis morbus multis, &
non facilibus medicaminibus indiget, ut
in languida & ad mortem tendente anima
nostra curetur: quare nemini mole-
stum videatur, si ad destitundam acediam, grauen
ac periculosa ægritudinem multa remedia affligamus: quæ tamen quam breuissimè referemus.

I.
Tu ergo, ô tepide, ô ferue male, & piger, qui ta-
lentum diuinæ vocationis, quo posses faciliatem
lucrari, in sudario vae cordia repositum habes, aduer-
sus hunc languorem remedio assidue atque intenta
orationis vtore, quo petas à gelu educi, & à tenebris
ac obscuritate liberari. Agnosce te in cæno temporis
inhærere, & die: Infelix sum in limo profundi, &
non est substantia:] & exclama ad Dominum, ait
Augustinus, ut de necessitatibus tuis etiam hinc libe-
ret te. Agnosce te in via spiritus consedisse, & die ad
Dominum: Trahe me post te.] Proprecea opus ha-
beo trahi, inquit Bernardus, quia refriguit paulisper
in me ignis amoris tui, nec valeo à facie frigoris huius
currere modo, sicut hieri & nudiusferius.] Hanc hu-
milem orationem exaudiet Dominus: & educet te de
lacu miseria & de luto facis, & statuet supra petram
pedes tuos, & diriget gressus tuos. Et immitte in
os tuum canticum nouum, carmen Deo nostro.

II.
Meditate feriò & attente nouissima tua, acerbam
peccatum segnibus preparatam, seuerum iudicium ne-
gligentibus destinatum, & ineuitabilem mortem,
qua gloriofa munera cessabunt, & applausus homi-
num euanescet. Vide an bonum sit, propter hæc ca-
duca & abiecta, in hora mortis scrupulis agitari, &
animam pericolo damnationis exponi. Nam & gehenna
etiam concionatores, & confessarios principum, & Prelatos capit, si hæc ministeria ambitiosè &
superde faciant, & in illis nequiter, & aduersus Do-
mini mandata procedant. Præcipue autem magna
præmia iustis diligenter viaentibus preparata conser-
va. Hæc enim quia verè magna, & gloriofa sunt,
facient te factam mundi gloriam contemnere, & quia
meritum omnis laboris excedunt, facient pro illis
non oscitare, sed feruide laborare. Atque de huius
consideratione fructu hæc scribit Bernardus: Sunt
qui in studiis spiritualibus fatigati, & versi in tempo-
rem, atque in defectu quodam spiritus positi, ambu-
lant tristes vias Domini, corde arente & tædente a-
cedunt ad quæque iniuncta, frequenter murmurant,

A longos dies, longas conqueruntur & noctes, loquen-
tes cum sancto Iob: Si dormiero, dicam quando
confurgam, & rursum expectabo vesperam.] Ergo
vbi contingit tale aliquid pati, si miseratus Dominus
appropiat nobis in via, qua ambulamus, & incipiat
loqui de cœlo, qui de cœlo est, necon & fauorable
le quipiam cantare nobis de cantis Sion, narrare
etiam de ciuitate Dei, de pace ciuitatis, de æternitate
pacis, de statu æternitatis, dico vobis erit pro vehicu-
lo animæ dormitanti & pigranti læta narratio, ita ut
pellat omne fastidium ab animo audientis, & à cor-
pore fatigationem.] Sic ille. His itaque meditatio-
nibus te ipsum studi, ad cor tuum clama, mentem
tuam, non tam torpem quam dormientem excita,
ut scias æternorum desiderio terrena aspernari, &
pro fuga magnorum malorum, & ingentium bonorum
adoptione omnem ignauiam & torpotem de-
pellere.

Iob. 7. n. 4.

B Considera etiam maximè inuisam esse Domino
hypocrisum, quam non semel, sed siueissimè tam se-
uera increpatione damnauit. Attendite, inquit, à fer-
mento Pharisæorum, quod est hypocris.] Et, Cùm iei-
natis, nolite fieri sicut hypocritæ tristes.] Et rursus:
Væ peccatori terram ingredienti duabus viis.] Tu au-
tem hypocrita es, in quolibet temporis gradu confitas.
Si enim sic est procerus, & cor habens lupi rapacis, te
ouem esse mentiris, id est, si sub habitu & in schola
virtutis, lethali peccato sordeſcis, quis dubitet te hy-
pocritam esse, qui bonus, & castus, & circumspectus
C apparet, iniquus autem, ac turpis, necon & conta-
minatus exilis. Si vero nec dum ad tantum malum
peruenisti, sed secundo gradu acedie ligaris, nullo
modo te possumus ab statu hypocritæ eximere, cum
alius sis, & alius appareas, & habitu, ac professione te
sæculi contemptorem asperas, vita autem actione
mundanis & ambitionis annumeres. Quid si Domi-
nus seruum iniquum & negligenter dividet, id est,
separabit à confortio famulorum suorum, [partem
que cœtus ponet cum hypocritis,] attende tepide
qualis erit pars tua, & misera conditio tua, cuius me-
moria terret Dominus seruos commissatores, & ebrios,
& ab iniuria conseruorum abducit.

Luc. 12. 1.
Matth. 6.
5.Ibid. nu.
16.

D Considera, quia nouitij, & idiota, & annis atque
ætate minores cœlum rapiunt, virtutem obtinent, ad
perfectionem ascendunt, & tu senex, & litteratus, &
concionator, & aliorum magister, magis in dies per
socioram & ignauiam tuam ab omni virtute, ac pu-
eritate discedis: & curis implicitus ac negotiis vanis-
mis dementatus, negotium salutis tuae velut nullius
momenti postponis. An non tu es ille stultus, de
quo inter alia hæc dicit sanctus Iob: Cuius messem
famelicus comedet, & ipsum rapiet atmatus, & bi-
bentientes diuitias eius?] Et quidem. Habes enim
firmam radicem, quoniam votis religiosis in terra
bona status perfectionis plantatus es, & dignus es ab
alpicentibus maledici, quia nec altis radibus, qui-
bus sustineris, nec in qua satus es, optimæ tera, &
bene culta, atque rigata respondes. Quin porus
filii tui, hoc est, opera tua, longè sunt à salute, que
aut propria ipsorum malitia conterit, aut si bona sint,
præpotesta intentio in porta, nimis in initio actio-
nis interficit. Messem ergo tuam, id scilicet spiritualis
emolumenta, quod colligere deberes, famelicus,
hoc est, feruidus comedit, & te præ fame perennante, ille
in mensa orationis apud Dominum epulatur. Vi-
tam tuam rapit fortis armatus, quo diabolus signatus
est, cuius monitis & iussis obtemperas. Diuitias quo-
que tuas, quas scilicet lucrari debueras, sitientes, id
est, cupientes perfectionem, cibunt, & dum aridus

Matt. 24.
5.

I V .

Iob. 5. 5.

Prou. 30.

28.

Greg. 6.
mor. 6.

V.

Lib. 5. p.
v.c.

VI.

Ierem. 8.
7.

& tristis manes illi cœlesti consolatione potantur, & gaudiis spiritus perfruuntur. Si autem causam felicitatis illorum, & tuæ infelicitatis aduertas, nullam aliam (præter diuinam gratiam omnibus assidentem,) nisi ipsorum in laborando diligentiam, & tuam negligentiam inuenies. Quod Salomon celebris proverbio præfecit, dicens: Stellio manibus nititur, & moratur in ædibus regis.] O quanta, & quam pulchra ac magna animalia terra cauernas inhabitant, & in antris horridis delitescant, & domos regias adire non curant, at stellio animalculum vile, quia manibus nititur, quia nimur curat in alta queque confondere, in domo regia locum requiectionis accepit. Ita multi viri graues, ob insignem doctrinam, & eloquentiam, ac gubernationis peritiam nominati, in imo iacent, & ob suam oscitanciam in quadam vita obscuritate, & in abyssu quodam imperfectionum commorantur, cum tamen stellio, id est, vir ignarus & contemptibilis, quia mundum despicit, & diligenter in omnem virtutem incumbit, arcem Domini, id est, perfectionem, obtineat. Hic intellectus est Beati Gregorii, qui prædictum Salomonis locum his verbis exponit: Plerumque aues, quas ad volatum penna subleuat, in vepribus resident; & stellio, qui ad volatum pennas non habet, nitens manibus, regis ædificium tenet: Quia nimur sœpe ingeniosi qui que dum negligenter torpem, in prauis actionibus remanent; & simplices, quos ingenij penna non adiunat, ad obtinendam æterni regni premia virtus operationis leuat.] Qui dexteritatem habet ad seculi negotia tractanda, cur hoc negotiorum sua salutis omittit, ex quo pender, ut domus regis, id est, patriæ cœlestis & puritatis vita sit habitator.

Considera pericula tepidorum, qui sœpe aut in pristina peccata cadunt, aut in maiora dilabuntur; nunquam spiritu crescunt, & eo ipso decrescent; eos quotidie legnites magis absorber, scrupulis angit, & inquietudine nimium affligit. Hos quidem non semel pristinae iniquitates excipiunt, nam praui habitus pullulantes, in antiquos mores & affluetas actiones inducunt. Hos maiora peccata proculant, quoniam mens non paucis annis mortificatione cohibita, si vincula rumpat, & aquæ appetitum obicem se opponentem difficiat, impetuolius in immana flagitia decurrit. Hos miserabilis paupertas in eodem statu imperfectionum tenet, & iuxta sanctorum regulam, quod qui non proficit, deficit; de qua multa superius diximus, in deteriorem semper statum impellit. Nec enim virtus in tepidis crescit, quorum vita continens quedam imperfectione est, quia non cœtus virtutum sed vitiorum adauget. Hos acedia singulis momentis magis ac magis obruit, quia non malis, quæ difficultorem faciunt exitum, & nouis miseriis immergit. Hos scrupuli continuo discruiant, quia somno temporis occupati, nunquam plenè suorum peccatorum gravitatem aduentur. Hos tandem inquietudo dilacerat, quam enim tranquillitatem habebunt, qui nulli creditori satisfaciunt, & nec Deo, nec Pratilis, nec fratribus, nec sibi ipsis, ex multis, quæ debent, vel vinum exfoluant? Nunquam hæc pericula fugies, nisi vincula tempore abrumpas.

Considera vita tempus esse perbreue, quod tibi ad proficendum concessum est, & occasionem se nunc ingerentem, magnam gloriam lucrandi non amittas. Nam & Dominus illos reprehendit, qui tempus sibi ad operandum salutem attributum ignorant. Milius in cœlo, inquit, cognovit tempus suum, & hirundo, & ciconia custodierunt tempus auentus sui: populus autem meus non cognovit iu-

dium Domini.] Quodnam est Domini iudicium, nisi lex nobis propoleta, & tempus ad querendam perfectionem datum, quod nos miluis, ac hirundinis, & ciconis stolidiores effecti noscere nolumus, & eum illud instar puncti breuissimum sit, longum & prolixum esse conicimus? Vereor, ait Bernardus, ne vobis quoque, sed aliter vita ipsa simulatione longitudinalis illudere velit, non consolationem hinc affectans, sed magis inferens desolationem. Vereor, inquam, ne longiore sibi vitam superesse quis repubans, & grandem sibi restare autumnas viam, obrutatur a putillanimitate spiritus, & labores tantos, & tam diuturnos sustinere posse desperet: quasi vero non secundum multitudinem dolorum suorum in corde suo, consolations diuina latifcent animas electorum.] Tempus ergo breve est, & diuina gratia, ac cœlestis cōsolatio ad labores perferendos nullo modo laboribus ipsis inferior, ne impossibilitatem prætendas, aut nimiam difficultatem esse causeris. Agnosce tempus tuum, ne illis sis anumerandus, quibus dictum est: Hypocrite faciem cœli nostis probare, hoc autem tempus quomodo non probatis?] Expende temporis breuitatem, quia forte integer annus, aut integer mensis tibi vita non suprest, & tam brevi tempore tam longam fœcordiam redime; quod facies, si diligenter & feruidè in curationem affectionum tuarum, & in virtutum adoptionem incumbas.

Considera te acedia & tepiditate vinci, quia labore & afflictionem virtutis metuis, quam tamen torpido non excutis, sed pro leuiori fugienda, multo maiorem & molestiorem incurris. Homo natus est ad laborem, inquit sanctus Iob, quin ad dolorem etiam hominem esse natum posset edicere. Omnes enim laboramus, omnes dolemus, nec est à supremo rege usque ad mancipium abiectissimum, qui valeat se ab hoc duplii onere laboris & doloris eximere. Vides, quoniam tu laborem & dolorem consideras, ait Dauid, quoniam Dominus in actionibus nostris laborem, & in passionibus dolorem agnoscit. Unde & ipse propheta lebis paratum exhibit, dum canit: Paratum cor meum Deus, paratum cor meum. Paratus quidem erat ad laboretandum, arque adeò dicebat: Paratus sum, & non sum turbatus, ut custodiā mandata tua. Paratus etiam ad dolorem feredum. Nam & ego, inquit, in flagella paratus sum, & dolor meus in conspicu meo semper.] Nemo igitur est, qui sine labore ac sine dolore viviat; sed si leuissimum virtutis labore, & suauissimum dolorem subire detrectes, in aliud molestissimum ac amarissimum vitiorum incidet. De impiis namque dictum est: In labore hominum non sunt, & cum hominibus non flagellabuntur.] Sed num ideo sine labore, & sine dolore vivunt? Nequaquam. Imò quia in labore hominum non sunt, in labore dæmonum detinentur. Vide enim quod sequitur: Ideo tenuit eos superbia; operti sunt iniquitas & impietas sua. Tu itaque leuissimum hominum laborem fugis, qui est labor virtutis. Quid enim tibi leuius eo, quod non solus sustines, sed tecum Dominus ipse omnipotens portat? Tu etiam suauissimum dolorem reficias. Quid enim suauius eo, cuius extrema æterna suauitas sunt plena? Sed hunc laborem, & hunc dolorem fugiens, superbia & iniquitas labori & dolori ceruicem submittis, qui & cum talento plumbi, & cum genitibus mortis confertur. Satius est ergo in fœrore spiritus utiliter laborare, quam in tepiditate mentis maiore, ac proflus inutili, immo & noxiø labore torqueri.

Considera quanta beneficia receperis, quantis

debitis

Bern. ser.
de nimia
quada
fallacia
præfantis
vita.

Lue. 12.
n. 56.

Iob. 5. 7.

Psal. 10.
14.

Psal. 56.
8.

Psal. 118.
60.

Psal. 37.
n. 18.

Psal. 72.
5.

VIII.

Born. ser.
de qua-
drup. de-
bito.

IX.

debitis astringaris, pro quorum minimo nunquam poteris respondere. Omnia enim in te collata beneficia, debita tua sunt, quibus Dominus sibi fecit debitorem. Omnia etiam beneficia altera, debita tua sunt, quia ita alii dantur, ut ex illis non modicum emolumen accipias. Denique quicquid est in celo, quicquid est in terra, quicquid est subiectum id totum debitum tuum est, qui nihil cogitare poteris, quod non te erudit, aut moneat, quod non te, vel ad fugam mali, vel ad boni prosecutionem instiget. Si tot tantaque debemus, & nihil perfolimus, quis, ut verbis Bernardi vtar, amplius grunniens, dicens: Nimiū laboramus, nimiū ieiunamus, nimiū vigilamus, cum nec millesime, immo nec minimae parti debitorum suorum valeat respondere.] Quis non acediam & corpore excutiat, ut si non ad aequalitatem (id enim fieri non potest) fatem ad humanam possibilitem, vel minimo debito satisficiat, & tantis beneficiis gratius existat?

*Prou. 6.
6.7.8.*

*Beda ad
c.6. Prou.*

*Prou. 6.
9.10.11.*

*Bern. ser.
in
Can.*

Virorum spiritualium vitam, moreisque confidera, eorum feroarem in rebus diuini cultus, & diligentiam in virtutibus exercendis expende, quae tibi legniter viuenti non modicum ruborem iniiciunt. Ad id hortatur te Salomon dicens: Vade ad formicam, o piger, & confidera vias eius, & disce sapientiam: quae cum non habeat ducem, nec praceptor, nec principem, parat in aestate cibum sibi, & congregat in messe, quod comedat.] Formica hominem prouidit, & in negotiis gerendis strenuum Aegypti significabat: & apud Hieronymum, aut Bedam, diligentem operarium significat, qui in praesenti vita, velut in aestate fructus iustitiae, quos in aeternum recipiat, sibi recondit. Iuxta quam interpretationem formica, duce, praecitore, ac principe carrens, virum mihi secularis indicat, (& ego aliquos tales vidi) qui sine directione spiritualis magistri, & sine magnis adiumentis, quibus nos in vita religiosa perfruimur, viam spiritualis conuersationis arripiunt. Hic quia solerter virtus extirpandis, & virtutibus inserviendis intrendit, citò proficit, & non semel viros religiosos excedit. Si huiusmodi hominem apud te habes: & forte habes, & ei tanquam magister rationem procedendi prescribis, illius vitam attente considera, & videbis quam acriter tuam segnitiem reprehendant. Ipse quidem in corde suo omnium se minimum reputat, ore tibi omnia sua interiora pandit, & te velut praceptorem interrogat: signis ex corde profectis tibi vitam religiosam profidenti se submitit. At vita eius clamans, & te acriter incipit, & dicit: Visque quoniam dormies? Quando consurges de somno tuo? Paululum dormies, paululum dormitabis, paululum conferes manus, ut dormias, & veniet tibi quasi viator egestas, & pauperies quasi vir armatus.

X.

Quae adiutorium aliorum, quae a somno accidit, suscitent, torporem tuum Praelato detegi, qui te monitionibus urget: patri spirituali manifesta, qui te viam feroam doceat: fratri, qui ob suam prudentiam & probatam virtutem dignus fit, vulnus temporis aperi, qui spirituali colloquio, tanquam salubri medicamento, aliquod leuamen afferat. Super omnia vero Domini adiumentum exposce. Effundape apud illum cor tuum, & miseras tuas non sine profisione lacrymarum edicio, & suscitari te ab illo, qui suscitavit mortuos, & trahi fortiter postulatio: Cum te torpore, acedia, vel tedium affici sentis, inquit Bernardus, noli propriea diffidere, aut desistere ab studio spirituali, sed iuvantis require manum, trahi te obsecrans sponse exemplo, donec denuo suscitante gratia factus promptior ac arctiorque cutras, & diccas:

A | Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti cor meum.]

*Psal. 118.
32.*

XI.

Ne fugias; ne a cōpto desistas, neve studia spirituālā intermitas, sed potius etiam sine alacritate, immo & cum tristitia in eorum continuo p̄rogrediō, & aliquid noui ad te magis vincendum adiicit. Ad vincendam namque luxuriam celestis fuga necessaria est, & ad proterendam acediam, nihil valet turpis fuga, sed animosa hostis aggressio. Experimento probatum est, inquit Abbas Moyles apud Cassianum, acedie impugnationem non declinando fugiendum, sed resistendo superandam.] Et in hoc vitium, si in aliquo, summē necessaria est illius praecetti sancti Iacobi custodia: Resistite diabolo, & fugiet a vobis.] Qui enim tristitia & torpori reficit, & se ipsum vrget, & iam sanctis meditationibus, iam Praealti monitionibus, iam vim sibi inferendo, fe ad laborem adigit, post modicum spaciū acediam fugisse, & pristinum feroarem, ac mentis alacritatem venisse animaduertit.

*Cassian.
lib. 10.c.
25.*

Iacobi 4.

B |

Præsentissimum tandem acedie remedium, si iam callum obduxerit, est illud Davidis: [Ego dixi, nunc copi,] & vitam nouam, & ab omni tempore alienam incipere. Persuade ergo tibi non minus difficile esse ab inueterato tempore ad feroarem redire, quam a peccato ad gratiam resurgere: & quia illud opus Dei est, sicut est istud, enitere a Domino eidem omnino mediis, ac primam conuersionem, impetrare. A negotiis & occupationibus, etiam vtilibus per aliquod tempus te abstrahere, confidera vias tuas in amaritudine anima rute, causas ac initia praesentis paupertatis aduerte: fasciculum tuorum peccatorum collige, illum per sincerissimam confessionem in sanguine Christi submerge: Deinde quasi denudo lotus, ad occasiones te polluendi & maculandi ne redeas, sed studiis spiritualibus sine villa intermissione diligenter insistas. Haec namque sunt, quae dispersiones nostras colligunt, pigritiam fugant, & ignem pristini ardoris accendunt.

*XII.
Psal. 76.
11.*

De virtuo inanis gloria, ac de ipsius gradibus.

CAP V T X V.

D | NANIS gloria est immoderatus appetitus laudis humanæ. Nam ab appetitu laudis moderatus, & recte rationi consolano, omne vitium vanitatis excluditur.

*2. Corin.
10. M. 17.*

Est autem appetitus laudis moderatus, cum quis ex bonis operibus laudem, & approbationem a Deo querit, cui soli placere studeat. Hoc namque laudis desiderium tanquam nullo modo virtuti contrarium, concedit Paulus, cum ait: Qui gloriatur, in Domino glorietur: (id est, non a se,) neque ab hominibus, sed a Deo bonorum opertum approbationem exquirat.] Non enim qui se ipsum commendat, ille probatus est, sed quem Deus commendat.] Nec etiam laudis appetitus metas rationis excedit, si ab hominibus per finem bonum laus queratur, ut scilicet ipsi laudatores in virtute proficiant, pusillus animetur, & Deus in suorum feroorum virtute laudetur. Nam & id ipse Dominus approbat dicens:

num. 18.

Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificant patrem vestrum, qui in celis est.] Tunc ergo laudis appetitus virtuous est, & inanis gloria vocatur, cum non vera laus, nec vera gloria, ac manifestatio coram proximis, sed vana queratur. Quam reprehendit sanctus David illo versu: Ut quid diligitis vanitatē, & queritis

*Math. 5.
n. 16.*

*Psal. 4.
nu. 3.*

mendacium?